REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA" iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nu colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 284. **Brașov, Joi 23 Decemvrie** **1904.**

Capitularea Port-Arthurului.

(a) Rĕsboiul din extremul Orient și-a încheiat prima fasă prin capitularea fortăreței Port-Arthurului, care de 11 lunĭ a susținut cu un eroism fără păreche atacurile îndârjite inspirate de asemenea de un admirabil eroism ale armatei japonese.

Se scie, că rĕsboiul ruso-japones s'a început la 9 Februarie 1904 prin atacul Japonesilor îndreptat împotriva Port-Arthurului.

Atacului acestuia, în care trei vase de rĕsboiŭ ale Rușilor au suferit grave stricăciunĭ, i-au urmat în primele trei lunĭ alte atacurĭ, 9 la numĕr, din carĭ cel mai important a fost cel de la 13 Aprilie, în care vasul „Petropavlosk" a fost scufundat împreună cu admiralul Makarov și cu 900 de marinarĭ.

In luna Maiŭ s'au început apoi atacurile Japonesilor pe uscat. Locțiitorul rusesc din extremul Orient, Alexiew, s'a grăbit a părăsi Port-Arthurul, încredințând apărarea lui generalului Stössel și admiralului Witthöft, succesorul lui Makarow.

Scurt după aceea generalul Oku cu armata II japonesă a împresurat fortăreța, rupêndu-o cu desĕvîrșire de orĭ-ce comunicațiune pe uscat.

Armata japonesă cu sacrificii enorme, ocupând orașul Dalny s'a apropiat de linia de fortificațiune a Port-Arthurului și din acel moment sórtea fortăreței a fost pecetluită, afară de eventualitatea, când i-s'ar fi putut trimite ajutor din afară.

S'a și făcut o încercare de despresurare prin armata lui Stackelberg trimisă de Kuropatkin. Generalul Oku însĕ a fost destul de tare sĕ țină Port Arthurul împresurat și sĕ respingă în același timp pe Stackelberg punĕndu-se în urmărirea lui.

Lacunele ivite în armata de asediu au fost suplinite prin alte trupe, ér comanda a fost încredințată generalului Nogi, un bărbat viguros în etate de 55 anĭ, care luase parte și la primul asediu al Port-Arthurului la 1894.

Prin atacurĭ necontenite, ocupându-se rênd pe rênd forturile esterne, s'a început agonia fortăreței și la 30 Noemvrie, când Japonesiĭ au reușit a se face stăpânĭ pe colina de 203 metri, de unde puteau sĕ bombardeze direct portul, era de prevĕdut că capitularea nu póte sĕ fie de cât chestie de mai multe séu mai puține dile.

La sfîrșitul lui Decemvrie Port-Arthurul nu era de cât un morman de ruine, arsenalul aruncat în aer, garnisóna decimată, generalul Stössel numai lupta de cât pentru onórea drapelului.

Cu tóte că generalul Stössel nu mai putea rĕspunde la bombardarea Japonesilor, de cât cu salve inutile de puscĭ, și cu tótă miseria ultimelor dile, armata lui Stössel nu era demoralisată, ér în consiliul de rĕsboiŭ toțĭ generaliĭ au declarat, că preferă a se arunca în aer cu restul forturilor, de cât sĕ devină prisonierĭ japonesĭ. S'a și făcut tot posibilul, pentru-ca fortăréța sĕ ajungă în mânile dușmanului în stare cât se póte mai deteriorată.

Ceea-ce s'a petrecut în jurul Port-Arthurului atât în cursul asediului, cât și cu ocasiunea capitulării, sunt lucrurĭ carĭ se vor însemna cu laudă în istoria rĕsbóielor, atât pe-o parte cât și pe cealaltă. Impresia ce o dobîndesce privitorul nepreocupat este, că beligeranții au fost vrednicĭ adversarĭ, carĭ au rivalisat unul cu altul în virtuțile militare.

Care va fi influența acestei capitulărĭ asupra mersului ulterior al rĕsboiului, firesce, încă nu se póte prevedé. Cu atât mai puțin s'ar puté face combinațiunĭ juste asupra efectului ce îl va produce acéstă capitulare asupra politicei interne a Rusiei.

Brașov, 22 Decemvrie v.

Crisa ministerială în România. Firul telegrafic ne aduce scirea, *că d-l D. Sturdza a depus mandatul primit de a forma noul minsteriu.* In consfătuirea fruntașilor liberalĭ, ținută Lunĭ séra, d-l D. Sturdza a comunicat, că a declarat M. S. Sale Regelui, că nu póte sĕ stea mai departe în fruntea guvernului. Demisiunea guvernului a rĕmas decĭ irevocabilă și Regele *a primit dimisiunea guvernului.*

Lunĭ séra la órele 7 a fost chemat în audiență fostul ministru president Theodor Rosetti.

La órele 8 séra, după ce d-l Rosetti a părăsit palatul, a fost primit în audiență d-l *Gr. G. Cantacuzino*, șeful partidului conservator, care a părăsit palatul la órele 10 și $^1/_4$ séra.

Se dice că d-l Gr. Cantacuzino s'ar fi esprimat în mod particular, *că Regele l'ar fi încredințat, sĕ formeze un cabinet până erĭ (Marți) séra, când dênsul va avé sĕ presente Regelui lista noului minister.*

Se mai susține că astădĭ — în cas că Regele va primi acéstă listă — *camerile vor fi disolvate.*

Ședința camerei, care era sĕ se țină Lunĭ la órele 2 d. a., s'a amânat din nou din causa absenței miniștrilor.

Congregațiunea comitatului Timișóra a ținut în 30 Decemvrie o ședință estraordinară. La începutul ședinței se dă cetire scrisórei ministrului președinte *Tisza*, prin care acesta mulțumesce comitatului pentru votul de încredere, ce i-s'a dat în conflictul isbucnit între oposiție și partidul guvernamental. Luând cuvêntul protopresbiterul *Pepa* declară, că din partea sa nu ia la cunoscință scrisórea din cestiune, deórece numai în acel cas Românii ar puté adera séu aproba guvernul Tisza, când acesta ar împlini ceea-ce a promis în discursul sĕu program și când ar retrage definitiv proiectul Berzeviczy. Majoritatea a luat la cunoscință cu mulțumită scrisórea lui Tisza.

Ultima ședință a dietei actuale.

Erĭ 3 Ianuarie, s'a ținut ultima ședință a dietei actuale ungare. A fost o ședință din cele mai sgomotóse. Oposiția a inscenat din nou un mare scandal, a tras în discuție și persóna capului încoronat, ba unii din koșutiștĭ au învinuit de *sperjuriu* pe Maj. Sa monarchul.

Ședința s'a deschis la órele $11^1/_4$. A fost presidată de vice-președintele br. Artur *Feilitzsch*. Inainte de deschidere a circulat printre oposiție o hârtie cu 60 iscăliturĭ, prin care se cerea eventual votare nominală.

Imediat după deschidere președintele a anunțat, că *pe diua de adĭ, 4 Ianuarie, deputații sunt chemațĭ a-se presenta în palatul regal din Buda, la amiadĭ,* **pentru a li-se ceti mesagiul regal de disolvare a dietei.**

Când presidentul a pomenit numele Maiestății Sale, drépta liberală guvernamentală a isbucnit în puternice strigărĭ de: „trăéscă regele!", ér stânga oposițională strigă: „Trăéscă constituția!" *„Sperjuriu!"*

A luat apoi cuvêntul Francisc *Kossuth.* El dise, că nu speră, ca cuvêntul sĕu sĕ aibă vr'un efect, însĕ crede a-șĭ împlini o datorie când face apel la majoritate, în ora supremă, a nu lăsa sĕ se disolve dieta în stare de *exlex.* (Mare sgomot. Oposiția strigă la adresa contelui

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Puii.

De Emilgar.

Sub lumina trandafirie a unui blând apus de sóre, pămêntul pare adâncit într'o odihnă neclintită: frundele ațipesc pregătindu-se pentru tihnitul somn al nopții; în depărtărĭ miriștele scânteiéză singuratice, ca nisce țesăturĭ de fir; iazul își așterne fața umedă, sorbind, până în adênc, din lumina asfințitului. Din jos, din văi, rĕsună talanga; ér pe deal, în vii, doinesce fluerul.

In aer un popor întreg de rêndunele se pregătesce de plecare; s'au adunat rênd pe rênd de prin părțile acestea, și de bucurie, în sbor nebun străbat vĕzduhul ca nisce săgețĭ. Atrase de întinsul sclipitor al iazului, ele se lasă deasupra lui, ca o perdea, apoi rĕslețindu-se în ciripirĭ ascuțite, se avêntă cu tóte înspre păduricea de sălcii; ascundêndu-se, rĕtăcesc prin frundișul rĕcoros, apoi o iau de-alungul miriștilor și ér se întorc în bătaia lină a aripelor.

De după dél vine în sbor rotat un uliu. Pasĕrea de pradă pare că nu a luat în sémă mulțimea păsĕrelelor călĕtóre. Ele îl zăresc; un strigăt de îmbărbătare, și stolul întreg năvălesce la luptă. Uliul ocolesce iscusit prin aer și piere cu repediciunea fulgerului dincolo de deal. A scăpat! Rêndunelele vesele de acéstă fugă, plutesc sus, credênd, că l'or mai vedé; zarea rĕmâne însĕ limpede și ele se întorc obosite de se înșiră pe vîrful șurelor de paie...

Pe prispa casei, copilașul numai în cămășuță, cu capul gol, urmăresce de mult jocul stolului de păserĭ, printre carĭ se află și cei trei pui ai lui, din cuibul de humă de sub strașină. Ii căpătase dór de la mămuca lui.

De câte-orĭ era neastîmpĕrat, ea îi dicea: „Fi cuminte, décă vrei sĕ-țĭ dau puii, când or cresce marĭ!"

Și el a fost cuminte, puii au crescut marĭ, dér în urmă au sburat! El îi vĕduse cum au eșit dilele trecute de s'au jucat prin aer, dér par-că nicĭ-odată nu sburase mai mult ca astădĭ.

Și-șĭ cunósce el destul de bine puii: sunt cei de la mijlocul șurei din drépta, trei unul lângă altul, séu cei de lângă aceștia, décă n'or fi chiar cei de la capĕt. Toțĭ par-că sémĕnă unii cu alții, și-s așa de sus, așa de sus!...

Păsĕrelele s'au odihnit puțin, apoi șĭ-au șoptit nu sciu ce, au scos un strigăt vesel și s'au ridicat de odată cu tóte. Câte-va din ele s'au despărțit pentru o clipă din stol, au atins ușor strașina casei, apoi s'au pierdut érășĭ în mulțimea celor-lalte. Puișorii copilașului îșĭ luau rĕmas bun de la el și de la cuibul lor de humă.

Stolul mai ocoli de vre-o doué-orĭ iazul, apoi se înălță și porni încet sĕ lunece spre asfințit.

Copilașul privi lung după stolul, care se perdea ca o fluturare în adânc, apoi duse mânușițele la ochĭ și începù a plânge.

Mumă-sa aruncà furca și veni în fugă de-l luà în brațe; în cuvinte desmerdătóre îl întrébă ce are.

Copilul nicĭ nu póte vorbi de atâta năvală de lacrimĭ. Intinde mâna spre cer, îi arată stolul care lunecă în sbor necurmat, și de-abia îi póte șopti:

„Puisolii".

Mama îl strînge la sîn, și-l sărută cu drag:

„Nu plânge puiul mamei, au sĕ se întórcă înapoi... la Primăvară".

Copilașul se mai liniștesce; punênd mânușița d'asupra ochilor ca mămucă-sa împreună privesc stolul pe zarea depărtată a ceriului. Și lumina slabă a duiosului asfințit de tómnă, le înécă ochii înrourațĭ acum la amêndoi.

(„Făt Frumos").

Tisza: „Trădător!“ *Pozsgay*: strigă: Vrețĭ sĕ facețĭ pe rege a comite sperjuriu!)

Presidentul avertiséză pe orator sĕ nu tragă în discusiune persóna regelui. (Oposiția continuă a striga: „*Sperjuriu*! *Sperjuriu*!

Fr. *Kossuth* rógă guvernul, ca în interesul țĕrei și al corónei sĕ nu disolve dieta.

Ministrul-președinte *Tisza* vré sĕ vorbéscă. Cuvintele lui însĕ se pierd în marele sgomot. El mulțumesce lui Kossuth, că în supremul moment a accentuat încrederea față de domnitor. Coróna are dreptul a disolva dieta. Nu e permis a trage în discuție persóna Maj. Sale, căcĭ pentru actele corónei guvernul pórtă rĕspunderea. (Strigărĭ din stânga: Regele a jurat, nu d-vóstrĕ!) In Ungaria, continuă Tisza, n'a fost până acum partid antidinastic, și sĕ sperăm, că nu va fi nicĭ în viitor. (Intreruperĭ din stânga: D-vóstrĕ ațĭ creat un ast-fel de partid! Acum *va fi un ast-fel de partid!* D-vóstrĕ sunteţĭ trădătorĭ!)

Contele *Apponyi* spune, că disolvarea în *exlex* este o ilegalitate.

Ministrul de justiție *Plosz* ia cuvêntul, însĕ oposiția îl împiedecă a vorbi.

Br. Desid. *Banffy* declară, că e o încercare zadarnică disolvarea în *exlex*. Décă țéra va trece peste alegerile dietale, deputații carĭ vor întra în nóua dietă cu program oposițional, nu vor permite ca nóua dietă sĕ se constitue și sĕ desbată pe basa regulamentului modificat prin moțiunea-Daniel.

(Pe când spunea acestea Banffy, s'a rĕspândit în cameră svonul, că archiducele Iosif trage de mórte).

Partidul liberal *părăsi demonstrativ sala*. Presidentul suspendă ședința.

După redeschiderea ședinței ia cuvêntul Geza *Polonyi* și intre altele a dis: „*Așa sĕ ajute sĕu așa sĕ pedepséscă Dumnedeu pe Francisc Iosif, după-cum va procede drept orĭ nedrept în sensul constituțiunei*“. (Mare sgomot).

Presidentul suspendă din nou ședința. După redeschidere, în mijlocul unui sgomot infernal, br. Feilitzsch mulțumesce camerei pentru încrederea dovedită față de presidiu. Drépta liberală face ovațiunĭ, stânga oposițională strigă „pfui!“

La urmă camera a respins propunerea lui Polonyi cu privire la ordinea de di ce ar fi fost sĕ urmeze în viitórea ședință.

Cu acésta ședința s'a închis.

*

Comitetul diriguitor al partidelor oposiționale a ținut erĭ ședință în care a decis, ca toțĭ deputații oposiționalĭ sĕ se presenteze în corpore în palatul regal din Buda, adĭ la amiadĭ, pentru a asculta mesagiul de disolvare a dietei. Deóre-ce oposiția a înțeles, că deputații vor fi conduşĭ de Desid. *Perczel*, ei au hotărît sĕ nu pornéscă din cameră, ci din localitățile clubului vr'unui partid oposițional și sĕ mérgă la Buda în fața monarchului separat.

„*Alkotmany*“ spune, că prin presentarea în corpore și separat, oposiția maghiară vré sĕ demonstreze. Nicĭ unul din deputații oposiționalĭ nu se va presenta în „diszmagyar“, ci *în toaletă simplă négra și cu cravată négră*.

Rĕsboiul ruso-japones.

Capitularea Port-Arthurului.

Scirea despre capitularea generalului Stössel se adeveresce. Cu 5000 de ómenĭ ce-i mai rĕmaseră capabilĭ de luptă și cu 15,000 de rănițĭ internațĭ prin spitale, carĭ nu mai erau scutite de ghiulelele dușmanului, Stössel era pus în imposibilitate de a mai continua resistența, deși soldații erau animațĭ de un eroism gata a jertfi și ultima picătură de sânge. Țarul informat despre situația strîmtorată în care se afla generalul Stössel, a dat însușĭ ordin sĕ capituleze. In consiliul de rĕsboiŭ, unde Stössel a comunicat acest ordin, toțĭ generaliĭ au plâns.

Raportele generalului Stösel.

Inainte de a comunica ultimele scirĭ referitóre la capitulare, lăsăm sĕ urmeze, după depeșele ce sosesc din Petersburg cu data de 2 Ianuarie, rapórtele lui Stössel datate de la 13 și de la 19 Decemvrie, ultimele, ce sunt cunoscute până acuma și carĭ ne dau o ilustrație a dramei ce a urmat. Generalul *Stössel* raportéză, că Japonesii după ce au ocupat colina cea înaltă, și-au îndreptat tunurile lor de 11 policarĭ asupra *spitalelor*, în carĭ se aflau rănițiĭ. In diua de 13 Decemvrie spitalul IX a fost aprópe ruinat și medicul șef Dr. *Criveț* rănit. Cu tóte acestea medicul a continuat a-și face datoria pe lângă bolnavĭ.

La 18 Decemvrie generalul *Stössel* raportéză Țarului, că Japonesii au aruncat în aer un fort din nord-ost și apoi au îndreptat un asalt asupra lui. Asaltul a fost respins. In fortul acesta și-a găsit mórtea generalul Kondratenko.

In diua de Sf. Nicolae (19 Decemvrie) trupele din Port-Arihur au ținut paradă. Generalul *Stössel* raportéză Țarului: „Suntem fericițĭ că din Port-Arthur, pe care cu ajutorul lui Dumnedeu îl ținem de 11 lunĭ, putem sĕ trimitem Maiestății Vóstre felicitările nóstre omagiale din incidentul dilei onomastice.“

Schimbul de scrisorĭ între Stössel și Nogi.

Raportul generalului *Nogi* ce l'a trimis la Tokio despre propunerea de capitulare a lui *Stössel*, este de următorul cuprins:

„La 1 Ianuarie, óra 5 d. a., un ofițer inimic a venit cu stég alb la prima linie a posițiunei nóstre situate spre sud de fortul Susihiing, și acolo a predat o scrisóre pe care am primit'o séra la órele 9. Scrisórea acésta e următórea:

„Din situația generală și din posițiunile de luptă ce le-ațĭ ocupat, am primit convingerea, că *orĭ ce resistență mai departe în Port-Arthur s'ar fi inutilă.* Pentru a preveni jertfe zadarnice de ómenĭ, Vĕ propun, *sĕ deschidem negocierĭ pentru capitulare.* Décă Vĕ învoițĭ la acésta, sĕ binevoițĭ a numi un comisar cu care s'ar puté tracta asupra ordinei și condițiunilor capitulăriĭ. Binevoițĭ mai departe a determina locul, unde comisarul D-vóstră s'ar puté întîlni cu comisarul meu. Tot-odată profit de ocasie a asigura pe Escelența Vóstră despre stima mea deosebită.

ss) *Stössel*“

Generalul *Nogi* continuând dice;

„Indată-ce se va revĕrsa de diuă voiŭ trimite un ofițer al meu cu stég alb, care va înmâna generalului *Stössel* următorul rĕspuns:

„Am onóre a rĕspunde următórele la propunerea D-Vóstră privitóre la negocierea asupra condițiunilor capitulării:

„Am numit pe generalul meu de brigadă, ofițerul de stat major *Ijiși* pentru continuarea tratărilor. El va fi însoțit de câțĭ-va ofițerĭ din statul major și de un funcționar civil. Insărcinații nostrii se vor întâlni la 2 Ianuarie în Susihiing. Comisarii ambelor părțĭ vor primi autorisare de *a subsrie un act privitor la capitulare, fără de a fi necesară o ratificare.* Ei vor mai primi autorisarea și pentru a face sĕ între imediat în vigóre învoiala dintre noi. După iscălitura plenipotențiaților, ei vor schimba convențiĭ privitóre la capitulare. Profit de ocasiune a esprima Escelenței Vóstre stima mea neclintită.

Nogi.“

Antecendențele capitulării.

Ĕtă ce se telegrafiéză despre antecedențele capitulării:

Generalul *Stossel*, comandantul Port Arthurului, a chemat la o consfătuire în diua de 1 Ianuarie consiliul de rĕsboiŭ, ca sĕ tracteze în cestiunea capitulăriĭ.

Stossel a declarat consiliului de rĕsboiŭ, că consideră sosit momentul când — *în sensul ordinelor secrete ce le-a primit de la Țarul* — cetatea trebue predată, pentru a-se evita o zadarnică vĕrsare de sânge.

Declarațiunea generalului Stössel a produs o nespus de durerósă impresie în membrii consiliului. Toțĭ generalii au plâns.

S'au stabilit condițiunile de predare. Au jurat apoi cu toțiĭ, că la cas când numai unul din soldațĭ ar fi dus în captivitate japonesă, vor face sĕ sbóre cetatea în aer dimpreună cu ei.

Garnisóna ruséscă din Port-Arthur era de 20.000. Dintre aceștia 15.000 erau incapabilĭ de a mai lupta.

Rușii au pus pe picior liber pe toțĭ prisonierii japonesĭ.

Amĕnunte despre capitulare.

La Londra au sosit cu data de 2 Ianuarie următórele amĕnunte asupra capitulării lui *Stössel*:

Trupele lui *Nogi* sunt gata de a întra în Port-Arthur. Se svonesce, *că lui Stössel și trupelor lui i-s'ar fi acordat salvus-conductus, spre a se uni cu armata lui Kuropatkin.* Scirea acésta este primită cu neîncredere și se dă cu socotéla, că numai generalului Stössel i-s'a lăsat sabia și libertatea de a pleca unde va voi, cu condițiunea însĕ de a nu mai lupta contra Japonesilor.

Ambasadorul japones din Londra *Hajashi* într'o convorbire cu representantul biuroului „Reuter“, a relevat eroismul lui Stössel și al trupelor sale și a adăugat: Urmarea capitulării Port-Arthurului va fi fără îndoială, că flota nóstră se liberéză, ér armata de asediu va puté fi utilisată în altă parte. Prin acésta basa operațiunilor nóstre devine mai sigură de cât orĭ când. In privința păcii prefer a nu mĕ pronunța. Acésta este o cestiune asupra căreia numai Rusia are a se pronunța.

Onorurĭ pentru Stössel.

Din Tokio se depeșéză din isvor oficial cu data de 2 Ianuarie: Mareșalul *Yamagata* a trimis generalului *Nogi* dorința împĕratului, în care apreciând devotamentul și sacrificiile aduse de *Stössel* pentru patria sa, ordonă a i-se da acestuia tóte onorurile ce i-se cuvin unui soldat.

Generalul *Nogi* raportéză, că forturile Ost-Kikwanșan și Ma au fost evacuate de dușman pe la $12^1/_2$ nóptea și apoi aruncate în aer. Japonesii au ocupat aceste forturĭ și înălțimea de la sudul acestora. Rușii au aruncat în aer aprópe tóte vasele din port și din întrarea portului.

Impresia în Tokio.

Sosind la Tokio rapórtele generalului Nogi despre capitularea Port-Arturului, populația le-a primit cu ovațiunĭ nesfîrșite. Mulțimea s'a aglomerat pe strădĭ percurgêndu-le în strigăte entusiaste și cântărĭ de musică.

Ce dic Românii unițĭ mirenĭ?

Un rĕspuns la „rĕspunsul“ „Unirei“ pentru „Gazetă“.

I.

In nr. 51 al „Unirei“ a apărut un „*rĕspuns*“ *pentru* „*Gazetă*“ la un articol de fond scris în interesul autonomiei bisericei române unite și a sinódelor mixte din incidentul moțiunei judelui de tablă reg. V. Hossu făcută cu ocasiunea sinodului protopopiatului Clușiului, ca sĕ fie rugat Escelența Sa Metropolitul a reactiva sinódele mixte în biserica unită.

„Gazeta“ n'a rĕspuns până adĭ la acest „rĕspuns“. Nice n'are ce sĕ rĕspundă.*) Ea și-a făcut datorința de diar constatând Dumnedeu scie a câtea óră aceea, ce aude de 30 de anĭ de la tótă inteligența mirénă unită și ce s'a scris de acésta în colónele și a ei și a altor diare române cu adevĕrată amărăciune sufletéscă: că nu mai merge cu „*non possumus*“ întrodus în biserica unită, după-ce s'a deochiat cu desĕvîrșire în biserica romano-catolică și că inteligența mirénă unită îșĭ pretinde locul ce i-se cuvine în biserica sa.

Deórece însĕ scriitorul „rĕspunsului“ se pune de-o parte pe terenul cel comod de „nu sciu“, „n'am audit“, de altă parte al iesuitismului deochiat deja în tótă lumea, dér ajuns a înflori acuma la noi unițiĭ ca blandușa de tómnă a doua-óră, negând lipsa, și *denegând* chiar din punct de vedere al chiămărei bisericei *îndreptățirea participării mirenimei la trebile bisericescĭ avem sĕ-i rĕspundem noi mirenii*, unițĭ, pe carĭ ne privesce lucrul în prima linie.

Scriitorul „rĕspunsului“ afirmă, că trebile bisericei române unite merg briliant, autoritățile bisericescĭ tóte îșĭ fac datorința și că stagnațiune în biserica unită nu este, ér „mutismul“ imputat de „Gazeta“ consistă în aceea, că autoritățile bisericescĭ gr. cat. îșĭ fac lucrul în tăcere și nu-l publică prin diare, prin urmare: că scriitorul articlului de fond din „Gazetă“ este probabil nĕcăjit că nu i-se trimit raporte despre ce se face și plănuesce în biserica unită, că diaristicei i-ar plăcé sĕ primescă raporte de aceste, ca sĕ aibă ce scrie si desbate și cu ce sĕ-și umple colónele foilor mai variat și că pe autorul acelui articol de fond nu-l interesézá atât, cum îșĭ fac preoții datorința, ci mai mult cum decurge administrația în centrele diecesel or și ce corespondențe se pórtă cu ministrul cultelor, din carĭ lucrurĭ s'ar puté scrie volume întregĭ de articolĭ interesanțĭ.

A veni cu nimicurĭ de aceste, drept argumente, când de 30 de anĭ inteligența mirénă unită face cele mai energice sforțărĭ și umblă pe la episcopĭ și metropolit cu memorande, ca în trebile bisericei sĕ se întroducă un spirit nou mai corĕspundĕtor timpului, și sĕ saneze multele rele, ce s'au încuibat și se încuibă tot mereu în trebile nóstre bisericescĭ și școlare, carĭ numai spre bine nu merg — a veni, dic, cu de acestea în fața stărei reale de lucrurĭ, n'ar face onóre nicĭ unui sintaxist.

Are diaristica nóstră destul ce sĕ scrie, numai sĕ vrea, nu despre ceea-ce se face în biserica nóstră unită, ci despre ceea-ce nu se face și despre ceea-ce se întêmplă apoi, pentru-că nu se face ce ar trebui sĕ se facă: despre turburările și defecțiunile din Maramureș, Sĕlagiŭ și despre generala neîndestulire cu mersul lucrurilor bisericelor și școlelor nóstre.

A cunósce corespondența ordinariatelor cu ministrul cultelor nicĭ diaristica, nicĭ publicul cel mare nu e curios. Ajunge sĕ scie și sĕ fi vĕdut cu mâhnire, că tótă acéstă corespondență n'a fost în stare sĕ apere libertatea bisericei nóstre de a propovădui adevĕrurile religiunei elevilor românĭ unițĭ din școlĭ strĕine așa, cum află și vede ea de bine și cum le pricep elevii mai bine, adecă în limba lor maternă; până ce prin școlile nóstre tóte confesiunile îșĭ pot propune religiunea în acea llmbă, în care le place.

Scriitorul „rĕspunsului“ mai încolo, nu crede, că inteligența mirénă unită este indiferentă și rece față de biserică și instituțiunile ei, ci că acéstă este mai mult o invinuire a „Gazetei“, dér la finea „rĕspunsului“ afirmă, că inteligența mirénă unită are teren destul de activitate în trebile bisericescĭ și școlare, dér nu vré sĕ se folosésca de el întrând ca membrii în curatoria sĕu în scaunele bisericescĭ școlare (carĭ — nota bene — în cele mai multe parochii sunt ca în palmă.)

Cum conglăsuesc aceste doué afirmărĭ, adecă credința și scirea scriitorului „rĕspunsului“, aceea numai logica, care se revarsă peste tot „rĕspunsul“ o scie.

Dér, — dice mai încolo „rĕspunsul“ — décă ar fi inteligența unită indiferentă, cum afirmă „Gazeta“, nu prin atragerea ei la conlucrare cu clerul la binele bisericei și școlei s'ar puté sana rĕul, ci prin *promovarea religiosității*, căcĭ unde este acésta, sunt tóte: decĭ preoțimea sĕ folosésca mijlóce mai ducătóre la scop, ca sĕ îndrepte privirea inteligenței spre viéța de vecĭ, care este scopul principal al bisericei și pe lângă care tóte celelalte sunt lucrurĭ secundare și sĕ nu crușe munca nicĭ ostenéla pentru a cresce inteligența mai alipită de religiune.

Preotimea sĕ crescă inteligența mirénă!!! Poporul, țĕrănimea, ar puté-o cresce,

*) De rĕspuns cum n'ar avé ce rĕspunde? Și n'a renunțat de a rĕspunde. — Red.

décă ar umbla după'aceea, dér inteligența o cresc alții, nu preoțimea precum sĕ scie.

Apoi care preoțime sĕ facă educațiunea inteligenței? Cea tênĕră, care abia absolvând gimnasiul întră între cei patru păreți ai seminarului unde patru anĭ de ḑile nu vede lumea și unde învață tóte lucrurile ceresci, dér nimica din cele lumesci, ieșind apoi la parochie fără instrucțiune, fără normativ, lăsat numai în grija lui Dumneḑeu, și se apucă de administrarea unei parochii avênd el mai mare lipsă de crescere, îndreptare și spriginire din partea inteligenței decât acésta de a lui — ? Séu sĕ facă educațiunea inteligenței preoțimea cea bĕtrână, care copleșită de nĕcazurile vieții și luptele pentru esistență, mare parte nu rĕmase la bĕtrâneța decât cu scrisul și cetitul, și ajunge și mai incapabilă *de a cresce?*

Acest sfat bun este luat de scriitorul „rĕspunsului“ din timpul lui Grigorie cel mare, când nu sciau decât călugării ceti și scrie — și i-a trecut de mult vremea, precum scie tótă lumea afară de scriitorul „rĕspunsului“.

Apoi de viéța de vecĭ ținem și noi séma cât cu ajutorul, îndreptarea și esemplul preotului, cât fără de acelea; dér ne nĕcăjesce mult, că ni-se prăpădesc cu întocmirea, séu mai bine ḑis, cu neîntocmirea acésta bisericéscă de până acum vĕḑênd cu ochii *cele secundare*, adecă: încrederea poporului în conducerea preoțimei, autoritatea și vaḑa preoțimei, crescerea poporului, averile bisericescĭ și școlare etc. etc.

Schimbarea cabinetului în Austria.

Koerber a plecat după ce a stat la cârma Austriei timp de 5 anĭ. In autograful ce i-l'a adresat împĕratul la plecare se esprimă speranța Suveranului, că și în viitor va pute conta la serviciile lui Koerber. Cine scie cum se pot întórce lucrurile!

Vorba e, că cincĭ anĭ de cârmuire în Austria este o epocă mare. Insuşi Koerber n'a sperat că va sta atâta la putere dovadă că nu şi-a părăsit locuința privată, ér splendidele salóne ale palatului presidial din Herrengasse au stat timp de 5 anĭ fără stăpân.

Baronul *Gautsch* are şcólă parlamentară escelentă. Se ḑice, că ar avé veleităţĭ clericale. Cei ce vréu sĕ-l scuze pentru acésta, invócă relațiunile incordate ce există între dênsul şi partidul social creştin. Aceştia însĕ uită, că social-creştinii nu sunt de loc clericalĭ în accepția vulgară a cuvêntului. In Tirol d. e. unde clericaliĭ sadea sunt la putere, social-creştinii nu pot câştiga de loc teren. Aceste două partide se combat cu înverşunare.

Reichsratul va fi convocat pe la sfîrşitul lui Ianuarie. Până atuncĭ s'a suspendat judecata asupra lui Gautsch. Ce fel de om va fi, îl vor arăta faptele.

După depunerea jurămêntului şi audiența obicinuită la împĕratul, baronul *Gautsch* a început a conferi cu şefii partidelor. In ḑiua de 2 Ianuarie a conferit cu *Dzieduszycki* şi *Bobrzinski* membri ai clubului polon, cu *Stürgkh* din partidul marilor proprietarĭ germanĭ şi cu *Peschka* şeful agrarilor germanĭ. Conferențele aceste le va continua şi se scrie că în cursul ḑilei de erĭ au venit la rênd *Derschatta* din partidul poporal, *Gross* şi *Marchet* progresiştĭ, *Lueger* şi *Lichtenstein* creştin-socialĭ, *Pacak*, *Stransky* şi *Kramar* cehĭ şi *Sylva-Tarouca* din partidul proprietarilor marĭ conservatorĭ.

Conferențele acestea n'au de cât un caracter informativ şi se crede, că vor fi chemaţĭ tot spre acest scop şi şefii fracţiunilor mai micĭ din parlament.

Şeful radicalilor cehĭ, Dr. *Baxa* a declarat, că radicaliĭ nu au încredere în noul preşedinte, de óre ce activitatea lui nu a lăsat bune amintirĭ la Cehĭ.

Restul observă o atitudine reservată.

SCIRILE ḐILEI.

— 22 Decemvrie v.

Avansărĭ în reservă. Monitorul óstei (Verordnungsblatt) c. şi r. publică numirile de ofițerĭ în reservă făcute pe ḑiua de 1 Ianuarie 1905. Cu totul au fost numițĭ 948 sublocotenențĭ la infanterie şi vînătorĭ. Intre sublocotenenții nou numițĭ găsim şi numele următóre: Octavian *Tăslăuan* la reg. 62 (rang nr. 63) apoi: *Popescul* Pamfil la reg. 41, *Domşa* Al. 33, *Onciu* Iosif 43, *Iacob* Ioan 51, *Georgevicin* Lucian 37, *Vlad* Eugen 95, *Neamțu* Valer 43, *Bărbat* G. 63, *Popovicĭ* M. 33, *Gheaja* Zenovie 31, *Balint* I. 64, *Mureşian* Artene 31, *Şirlincan* Matia 63, *Căldărea* Nic. 31, *Poruțiu* Valentin 51, *Dâmboiă* Romul 51. *Fătuleț* Andrei 50, *Brădean* Herman (?) 2, *Băcila* Ludvic 33, *Buzdura* Adam 43, *Popovicĭ* I. 33, *Moldovan* I. 37. — La artilerie: Dr. *Roman* Dionisie, *Cristea* Adrian şi Dr. *Dubles* G. — De asemenea au fost numiţĭ şi numeroşĭ cadeţĭ aspiranţĭ de ofiţer. — Scirea publicată mai deunăḑĭ cu privire la d. Dr. Meseşianu, Florea etc. se rectifică în sensul, că numiţiĭ domnĭ au fost transferaţĭ la honveḑĭ în calitate de sublocotenenţĭ în reservă şi nu accesiştĭ cum s'a ḑis din eróre.

Societatea academică social literară „România Jună“ invită la séra de silvestru, împreunată cu dans, care va avé loc la 31 Dec. st. v. (13 Ian. st. n. 1905.) Inceputul la 9 óre séra. Toilette de soirée. — *Comitetul.*

De la curtea regală română. Regele şi Regina României nu vor mai acorda audienţe până după anul nou. — Lunĭ d. a. s'a dat un concert de curte în apartamentele Reginei de către d-niĭ: fraţiĭ Dinicu, violinistul Malcher şi pianistul Fuchs.

Un internat universitar român în Constantinopol. In noul budget al ministeriului român de culte şi instrucţiune publică sunt luate sumele necesare, pentru a înfiinţa în Constantinopol un internat pentru studenţiĭ românĭ din Macedonia, carĭ frecuentéză universitatea din capitala turcéscă. Internatul acesta va începe sĕ funcţioneze cu începutul anului şcolar 1905/906.

Protopop al Şiriei a fost ales dintre patru candidaţĭ preotul M. *Lucuţa* cu totalitatea voturilor.

Piaţa de sub strajă. Se scie, că a trecut anul de când s'a început o mişcare pentru a se readuce piaţa de sub strajă destinaţiunei sale originale şi s'a ales o comisiune, care a ţinut mai multe şedinţe în causa acésta. Alaltăerĭ s'a ales o delegaţiune, care astăḑĭ a plecat la Budapesta sĕ céră intervenţia ministrului preşedinte. Membriĭ acestei delegaţiunĭ sunt domniĭ L. Miess, V. Paul, I. Moor, N. Folyovits, H. Zeidner, M. Koponi, ér din partea Românilor I. Lengeru. Delegaţiunea va fi primită Joi d. a. la órele 4.

George Kremnitz, locotenent în regimentul al 18-lea de artilerie de câmp prusian, a fost ataşat la legaţia imperială germană din Bucurescĭ. Tînĕrul ofiţer e fiul regretatului doctor Kremnitz şi al d-nei Kremnitz, colaboratórea Carmen Sylvei. Pe câmpul literilor, d. George Kremnitz a debutat cu un studiu asupra desvoltărei armatei române după rĕsboiul de la 77/78, — bine apreciat în cercurile militare.

Necrolog. Preoţimea districtului protopopesc gr. cat. al Cudşirului, cu inima înfrântă de durere face cunoscut, cumcă mult onoratul *Demetriu Iancu*, paroch gr. cat. în Turdaş, asesor consistorial, notar al districtului şi forului protopopesc, după un morb greu, împărtăşit cu ss. sacramente ale muribunḑilor, şi-a dat Lunĭ în 2 Ianuarie n. 1905 la 3 óre dimineţa nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului, fiind în anul al 64-lea al etăţiĭ şi al 30 lea al preoţiei. Inmormêntarea se va face Mercurĭ în 4 Ianuarie n. 1905, la 9 óre diminéţa după sĕvîrşirea s-tei liturgiĭ pentru mântuirea sufletului luĭ.

O producţiune declamatorică musicală împreunată cu dans, arangiază elevii şcólei greco-cat. din Roşia-montană, Duminecă, în 8 Ianuarie st. n. 1905 în sala „Casinei“. Inceputul precis la 7 óre séra. Preţul de întrare de persónă 1 cor. Venitul curat este destinat în favorul bisericei şi şcólei gr. cat. din Roşia-montană.

Pentru copiiĭ orfanĭ s'a înfiinţat în Budapesta o societate cu numele *„Crucea albă“*. Acéstă societate ia sub îngrijirea sa copiĭ orfanĭ şi cu totul lipsiţĭ de mijlóce de esistenţă, carĭ primesc câte 10 cor. lunar, sumă ce se dă mamei copilului. In cele mai multe casurĭ însĕ societatea ia cu totul sub îngrijirea sa copiĭ orfanĭ şi pe cheltuiala proprie îĭ plaséză la familiĭ din provincie agricultorĭ séu meseriaşĭ. Anul trecut a dat ajutóre de câte 10—20 coróne în 462 casuri, ér cu ocasiunea Crăciunului a distribuit încălţăminte şi haine la 150 copiĭ. Afară de acésta societatea întreţine 200 copiĭ şi nu-şĭ uită nici de copiiĭ orfanĭ de ambiĭ părinţĭ In decurs de 1½ an a aşeḑat 50 copiĭ la familiĭ cinstite. Un emisar al acestei societăţĭ, d-na Nic. Koluzsi trimisă fiind şi în Braşov, vinde călindare cu ilustraţiunĭ in favorul societăţii şi ne rógă sĕ luăm acéstă notă pentru informarea publicului.

O scrisóre a generalului Kuroki. Membriĭ unei societăţĭ germane, carĭ se întruneau séra regulat într'un restaurant din oraşul german Dortmund au trimis în 24 Septemvrie următórea carte postală către comandantul suprem al primei armate japonese:

Generalului *Kuroki* în Japonia, actualmente pe câmpul de rĕsboiŭ.

Cu mare interes şi cu o adevĕrată însufleţire am admirat conducerea Escelenţei vóstre în actualul rĕsboiŭ şi dorim beliducelui până acum neînvins al armatei I japonese şi în viitor succese norocóse. Drept amintire vecĭnică a victoriilor D-vóstră, ne rugăm de semnatura Esc. Vóstră pe carta postală ad nexată. Salutăm pe marele beliduce! Membriĭ cercului Stuckmann“.

In ḑiua de 24 Decemvrie, chiar după 3 lunĭ a sosit, precum comunică ḑiarul „Dortmunder Ztg.“, următorul rĕspuns:

„De pe câmpul de rĕsboiŭ în Manciuria, 5 Nov. 1904.

Mĕ bucur nespus de mult, a primi din depărtare aşa mare, felicitărĭ la victoriile nóstre. Precum sciţĭ, noi suntem elevĭ ai tacticei germane. Şi pentru acésta bucuria mea este duplă, de a fi felicitat de domnĭ germanĭ. Cu deosebită stimă al d-vóstră supus T. *Kuroki*, general şi comandant al armatei I“.

Bibliografie.

A apărut: *„Anuarul băncilor române,“* anul VI, 1905. Editura delegaţiunei exmise de conferenţa directorilor de bancă din 25—26 Iunie 1898 Sibiiŭ. Tiparul tipografiei archidiecesane 1904. Conţine: Institutele de credit române (102 la numĕr); Banca Austro-ungară; Competinţe şi timbre; Cheie pentru calcularea intereselor.

Din *„România Musicală“*, revistă de artă şi literatură, a apărut nr. 21 — 22 de la 1/14 — 15/28 Noemvrie 1904, cu urmĕtorul sumar bogat, instructiv şi variat: Carmen Sylva, de Emil Criztman. — Viórei mele, versurĭ, de Elena Dumitraşcu. — Cronica teatrală: Teatrul Naţional; Opera, de Refa. — Cronica Musicală: Concertele pianistului Sauer, de Duo; Concertele violonistului Hubermann, de Domisoldo; Concertele Societăţii filarmonice, de Don Remi; Concertele d-nei Lula Mysz-Gmeiner, de Caros. — Corespondenţe; Geneva: La Musique à Genève, de E de Stoeklin; Pernambuco (Brasilia), de I. Th. Pereira; Iaşi, de I. Şor; Craiova de V. Gr. Elvir. — Scirĭ scurte; Din streinătate; Din ţéră.

Director, Constantin M. Corooneanu; redactor-şef Iuliu I. Roşca. Apare de două orĭ pe lună. Redacţia şi Administraţia în Bucurescĭ, strada Oltenĭ. nr. 46.

Abonamentul simplu, pe an 12 lei, ér cu premii în valóre de 20 lei, pe an 22 lei. Pentru preoţii ruralĭ şi pentru învĕţătorĭ, lei 8, fără premiĭ, cu premii 18 pe an.

ULTIME SCIRI.

Bucurescĭ, 3 Ianuarie. D-l G. Gr. Cantacuzino însărcinat cu formarea cabinetului a compus următórea listă: *Cantacuzino*, preşedinte şi interne, generalul *Manu* rĕsboiŭ, Tache *Ionescu*, finanţe, generalul Iacob *Lahovari*, externe, Ioan *Lahovari*, domenii, I. C. *Grădişteanu*, lucrările publice, *Bădărău*, justiţie, M. *Vlădescu*, culte şi instrucţiunea publică. Astăḑĭ la órele 6 séra d-l G. Gr. Cantacuzino se va duce la palat spre a presenta lista noului cabinet. Mâne la órele 11 noii miniştrii vor depune jurămêntul şi apoi îşĭ vor lua în posesiune portofoliile.

Tokio, 3 Ianuarie. Erĭ séra la órele 10 *s'a semnat* de către representanţii ambilor beligeranţĭ *actul formal de capitulare.*

Cifu, 3 Ianuarie. Ofiţerii torpilórelor sosite din Port-Arthur aicĭ spun, că spitalele din Port-Arthur au fost nimerite de numĕróse granate, încât cei rănițĭ n'au mai voit sĕ rĕmână în ele. Mulţĭ din ei au căutat adăpost între dărîmăturĭ, alţii s'au pus în linia de bătaie. Muniţiunea a început sĕ lipséscă. Incrucişătorul japones „Akitsuschyma“ şi 3 vênătorĭ de torpilóre păzesc portul Cifu.

Cifu, 3 Ianuarie. Panceratele „Retwisan“, „Poltava“ şi „Pallada“ au luat erĭ foc, care a ţinut tótă ḑiua. Ruşii au aruncat în aer vasul „Sebastopol“.

Cifu, 3 Ianuarie. La consiliul de rĕsboiŭ convocat de generalul Stössel în vederea capitulării, Stössel a declarat, că a sosit momentul, în care urmând *instrucţiunilor secrete ale Ţarului*, trebue sĕ se pună capĕt vĕrsării de sânge.

Tokio, 4 Ianuarie. Actul de capitulare dispune. *ca soldaţii garnisónei ruse din Port-Arthur sĕ fie transportaţĭ în Japonia ca prisonerĭ.*

Budapesta, 4 Ianuarie. Partidul naţional şi partidul Szederkényi au fusionat cu partidul kossuthist. Opoşiţiunea a decis, ca sĕ nu mérgă la palatul regal din Buda, spre a asculta mesagiul.

Diverse.

O visită periculósă. Redactorii ḑiarului german „Reichenberger-Zeitung“, din Reichenberg (Boemia), au primit în ḑiua de 18 Noemvrie o visită fórte neliniştitóre. Imblânḑitórea de fiare a menajeriei sosite de curênd în localitate, în dorinţa de a se face cunoscută pressei locale, le-a făcut o visită la redacţie, însoţită de doi lei, legaţĭ cu lanţurĭ puternice. Vĕ închipuiţĭ décă a fost primită cu tótă graba şi entusiasmul ce merită o asemenea visită puţin obicĭnuită!

Perderĭ causate de ceaţă. In ḑiua de 8 Decemvrie a fost în Londra ceaţa cea mai deasă ce s'a vĕḑut vr'odată S'au preţuit perderile pricinuite de acéstă céţă şi s'au constatat următórele:

Companiile de căi ferat au perdut 1 milion de francĭ; omnibusele 125 mii de francĭ, birjarii 50 mii, teatrele 100 mii, restaurante 125 mii.

Perderile lucrătorilor, carĭ nu s'au putut duce la muncă şi ale fabricelor carĭ au trebuit sĕ înceteze lucrul din causa acésta, sunt preţuite la 2 milióne şi jumĕtate de francĭ.

Consumaţia gazului a fost cu 500 mii francĭ mai mare decât în timpurĭ normale.

In sfîrşit s'a preţuit la 7 milióne şi jumĕtate de francĭ perderea suferită de comercianţĭ.

Un abator pentru cai. La Paris s'a înaugurat un abator esclusiv pentru tăerea cailor. Până acuma caii se tăiau la abatorul de vite albe, deşi 20,000 de cai se consumă pe an la Paris. Deşi carnea de cal este privită de majoritatea ómenilor cu desgust, totuşi se află la Paris nu mai puţin decât 300 de măcelării de carne de cal, unde nu-i permis sĕ se vîndă altfel de carne.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Călindarul Plugarului.

In editura tipografiei A. *Mureșianu* a apărut **„Călindarul Plugarului"** pe anul comun 1905. — Anul XIII.

Ca și în anii trecuțĭ, așa și în anul acesta — al treisprędecelea al esistenței sale — *„Călindarul Plugarului"*, fidel numelui sĕu, întră în casele cărturarilor și ómenilor noștri de la sate și orașe, ca prin învĕțăturile și povețele din ramura economiei sĕ le îmbogățéscă cunoscințele și sĕ-i îndemne la muncă rațională, servindu-le tot-odată de călăuză în viața practică. In afară de acésta, cei carĭ se vor grăbi a-șĭ procura *„Călindarul Plugarului"*, vor mai avé prilegiŭ de a-șĭ petrece câte-va óre vesele și senine, cetind bucățile alese și instructive din partea literară și distractivă, anecdote în prosă și versurĭ, glume, povețe și diverse.

Conținutul *„Călindarului Plugarului"* este următorul:

Cronologia anului.—Regentul anului. — Sĕrbătorile și alte ḑile schimbătóre. — Calculul sĕrbătorilor mai marĭ.— Posturile. — Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturĭ despre lucrările, ce are sĕ le facă economul, care ține sĕ-șĭ pórte economia după tóte cerințele. — Taxele telegramelor și postale. — Taxele pentru pachete și pentru porto-tarif după greutate. In partea acésta se dau îndrumărĭ cu privire la regulele de observat la trimiterea de scrisorĭ, banĭ și pachete. — In rubrica despre timbre și taxă, se arată, ce anume timbre și taxe se cer la tot felul de petițiunĭ, documente etc.

Rubrica *têrgurilor* e și de rêndul acesta fórte bogată. După datele oficióse și de nou îndreptate și publicate de ministeriul de comerciu, se arată têrgurile libere din Ardeal, Bănat și țéra ungurésca, cu observațiunile necesare; apoi têrgurile din Bucovina și Ungaria, precum și têrgurile aranjate în serie cronologică (după lună).

Partea economică a Călindarului cuprinde următórele articole din ramura economiei: *Cunóscerea pămêntului*, de Th. A. Bogdan; *Cultura rațională a cartofului*, de Gh. Manolescu; *Economul ca doctor*, de Ioan Georgescu; *Ingrijirea și pregătirea pămêntului în șcóla de pomĭ*, de A. Boldor; *Cultura macului.*

In *partea literară* se publică: *„Grosița, care i-a adus noroc"*. o frumósă povestire de Jassy Torrund (trad. Oniță); *Ochii negri* (poveste) de E. Părăianu; Legenda *»Stefan cel Mare și îngerii«*. Urméză *Anecdote poporale și Glume*, de Marion, Speranță și alțĭ scriitorĭ, în versurĭ și prosă.

— O ilustrațiune representând vechea cetate a Huniadeștilor.

Se publică apoi *Povețe* interesante și instructive pentru viéța economică și casnică. Câte-va *sfaturĭ din ale bucătăriei și Diverse.*

Partea restantă cuprinde anunțurĭ pe mai multe paginĭ.

Călindarul Plugarului costă esemplarul **44 banĭ** + porto, și se vinde la Tipografia A. *Mureșianu* Brașov. Abonații ḑiarului nostru pot sĕ procure călindarul și de-odată cu reînoirea abonamentului la fóia nóstră.

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Ianuarie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	118.65
Renta de coróne ung. 4%	98.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	88.90
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.80
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	209.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	162.—
Renta de hârtie austr.	100.20
Renta de argint austr.	100.20
Renta de aur austr.	119.55
Renta de corone austr. 4%	100.35
Bonurĭ rurale ungare 3½ %	91.35
Losurĭ din 1860	156 35
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16 26
Acții de-ale Băncei ung. de credit	804.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	679.75
Napoleondorĭ	19.10½
Mărcĭ imperiale germane	117 50
London vista	239.70
Paris vista	95.30
Note italiene	95.30

Cursul pieței Brașov.

Din 2 Ianuarie n. 1904.

Bancnote rom.	Cump.	18.64	Vênd.	18.70
Argint român.	„	18.40	„	18.64
Napoleond'orĭ.	„	19.06	„	19.10
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	2.53	„	2.54
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117.40
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.06
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	„	102.—

Cărțĭ de rugăciunĭ și predicĭ.

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Prețul 3 cor., plus 20 b porto.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul III cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; si pentru tóte sĕrbătorile de peste an. Pe sângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto).

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe*. Conține predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvêntărĭ bisericesci pre serbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

„Cartea Durerii" de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob *Nicolescu*, editura lui Dr. E. *Dàianu*. Timișora 1895. O cărticică de mângăere sufletéscă, care costă legată 3 cor. (plus 10 b. porto).

„Cuvêntărĭ bisericescĭ de Massillon" traduse din originalul frances de *Ioan Genț* protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicĭ de ale vestitului orator eclesiastic frances. Predicile sunt împărțite de traducĕtor după *anul bisericesc rĕsăriten*, și fie-care este pusă la acea Dumineca séu sĕrbătóre, cu a cărei evanghelie se potrivesce predica. Un volum elegant de preste 400 paginĭ în 8° cu portretul lui Massilon. — Traducerea se distinge printr'un limbagiŭ ales. — *Prețul 5 coróne* (6 Lei 50) plus 30 banĭ porto.

Cuvêntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ din autorĭ renumițĭ, prelucrate de *Titu Budu*. Tom. II. preț. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operile lui Andreiŭ Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blașiŭ, Prețul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blașiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa", interesanta și eminenta conferență, ce a ținut'o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Brașov și Sibiiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormêntului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu", apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* in causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul", tradițiunĭ, legende, și schițe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradițiunĭ și istorisirĭ din tóte părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 40 banĭ. plus 6 banĭ porto.

„Românul în sat și la óste". Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul și meritosul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„Țĕranul român și ungur din Ardeal", studiu psihologic poporal de I. *Paul*. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„David Almășianu", schițe biografice de *Ioan Popea*. Broșura acésta presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvrie st. n. 1904.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·32 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·7 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Brașov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 4·59 m. dim.*)
*) (Nu mai până în 15 Novembre).
III. Trenul mixt la órele 11·35 m. a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.* (care circulă numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.25 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·45 min. a. m.*
(* au legătură până la Ciuc-Gyimes).
III. Trenul de per. la óra 2·50 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 6.34 m. séra.*

Dela Brașov la Zêrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Brașov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dim.
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu și Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
V. Tr. accel. la órele 10·14 m séra. (Numai până în 15 Novembre).

Dela Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu Ciuc-Sereda).
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Gyimes).
III. Trenul mixt, la óra 6·10 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·1 m. séra.

Dela Zêrnescĭ la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.